

490/20

3030

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४९८/२० (८८७)

ग्रंथ नाम विश्वकर्मा महात्म्यः

विषय साहात्म्य.

महात्म्य.

विश्वकर्मा महात्म्य.

शालेष्ट पक्ष पौराणे भूखण्डे ॥

स्वर्ग प्रद ॥ विश्वकर्मा महात्म्य

सुखाने चरणा रंजो नाम श

आद्य यम

वाम नदन पुत्रा. (अथ कथ

शिखा ज्ञेय.

①

शिरोयंत्रांत्रिकोणस्थान ॥ त्यांत आपण बिंदु तो तूजी ॥ ४१ ॥ ऐसियासद्गुरु प्रणवमूर्ती ॥ ब्रह्मानंदसरस्वती ॥ तुझी ज्याला
पूर्णस्थिती ॥ प्राप्त निश्चिती ब्राह्मण ह्मणजे ॥ ४२ ॥ प्रणवाचें नेणें विवरण ॥ आडनामें तो ब्राह्मण ॥ गायत्रीचा चौथा चरण ॥
प्रणव विवरण करितां जोडे ॥ ४३ ॥ चौथिया चरणाविणें बापुडी ॥ नचले गायत्रीलंगडी ॥ सद्गुरु कृपा होतां रोकडी ॥ प्राप्तीध
डपुडी चौथिया चरणीं ॥ ४४ ॥ शूद्रवैश्यक्षत्री ब्राह्मण ॥ गायत्रीचे चारिहे चरण ॥ तीनी जपतां मुख्य एकाविण ॥ ब्राह्मण पण
आतुडे कैसें ॥ ४५ ॥ पदशूद्रवाणी ऊरुस्थान ॥ बाहुक्षत्री मुख ब्राह्मण ॥ मुख्य मुखाविणें हे त्रिस्थान ॥ जपतां ब्राह्मण हो
इजे कैसें ॥ ४६ ॥ सहस्रशीर्षा पुरुषाचें वदन ॥ प्रणव ब्राह्मण जन्मस्थान ॥ तया मुख्याविणें हे त्रिस्थान ॥ जपतां ब्राह्मण हो
जे कैसें ॥ ४७ ॥ चरणारभ्यमस्तकांत ॥ ध्येय ध्यानस्तवन शास्त्रोक्त ॥ ध्यानानयेतां मस्तक तेथ ॥ ध्यातां अपघात ध्यानीं मानीं ॥
४८ ॥ शिरोविण पुरुषाचें धड ॥ प्रेतामाजिही अति द्वाद ॥ तेवीं त्रिपदा गायत्री कर्मकांड ॥ अमंगळ अतुंड ज्ञानें विना ॥ ४९ ॥
त्याचि ज्ञानाचें जन्मस्थान ॥ प्रणव गायत्री चतुश्चरण ॥ प्रणव ज्ञानें विना संपूर्ण ॥ ब्राह्मण पण नये आंगा ॥ ५० ॥ वर्ण ब्राह्मी
अंत्यजाकडे ॥ प्रणव ज्ञानें ब्रह्मत्व जोडे ॥ व्यास वसिष्ठा ये व्हडे ॥ ज्ञानें रोकडे ऋषेश्वर केले ॥ ५१ ॥ यास्तवन रोटें घेऊनि
हातीं ॥ ज्ञानार्थ अंत्यज वाड्या प्रती ॥ भीक मागणे उत्तम स्थिती ॥ मूर्खत्वे वस्ती द्विज देहीं नको ॥ ५२ ॥ ज्ञान प्रमाण वर्ण अप्र
माण ॥ ऐसे वेदांत गर्जे हां कमारून ॥ तया निजात्म ज्ञानें विण संपूर्ण ॥ भूषण तें दूषण पुरुषासी ॥ ५३ ॥ ऐश्वर्य वोलगे जये जा
ती ॥ नृपत्व करी तेथें चिवस्तो ॥ करंटा भिक्षा मागे द्विजाती ॥ ब्रह्मस्थिती सज्जानी तैसी ॥ ५४ ॥ विना ज्ञानें ऐश्वर्य चांग ॥ ते
दुःख रूप शवाचे भोग ॥ ज्ञानें श्वर्य भोग अभंग ॥ तो हो स्वभोग उपेक्षी भिक्षु ॥ ५५ ॥ सज्जान हो कां जातिहीण ॥ ब्रह्मत्व तय

रिघेशरण ॥ जात्यग्रआणिज्ञानेहीण ॥ तौलोकीब्राह्मणआडनामें ॥ ५६ ॥ सुराचार्यनिरक्षरी ॥ कुबेरनामाभिक्षाहारी ॥
 इंद्ररंकाचीसेवाकरी ॥ ब्राह्मणनामधारीमूढतैसा ॥ ५७ ॥ विधवाआणिसावित्रीनाम्नी ॥ लक्ष्मीवालीकुगृहीपाणी ॥ वडसने
 त्रीहरिणेक्षणी ॥ तेवीअन्यथाज्ञानीब्राह्मणनामा ॥ ५८ ॥ ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म ॥ ऐसाप्रणववर्णोत्तम ॥ तयाप्रणवज्ञानोंवि
 णेंअकृत्रिम ॥ ब्राह्मणनामनयेपुरुषा ॥ ५९ ॥ तोतूंसद्गुरुप्रणवज्ञानी ॥ प्रणवरूपियाकैवल्यदानी ॥ पंचवदनपूर्वोक्तलक्ष
 णी ॥ शिवसांबउन्मनीशक्तियुक्त ॥ ६० ॥ पंचभूतसृष्टीचेंकारण ॥ परीपंचत्वारहितअकारण ॥ तुझेस्वरूपनित्यनिर्गुण ॥
 निगमाअविज्ञनिर्धारिता ॥ ६१ ॥ तरिस्वसंप्रदायउचितें ॥ आणिविश्वहेतुजेकर्मनिश्चितें ॥ ह्मणोनिआह्मीह्मणतसेतुतें ॥
 श्रुतिशास्त्रार्थेविश्वकर्मा ॥ ६२ ॥ येथश्रोतेघेतीलअशंका ॥ निर्गुणीविश्वकर्मत्वअवांका ॥ कैसेनिघडेताद्विपर्याएक ॥ परि
 हारनिकाबोलिजेल ॥ ६३ ॥ स्वरूपांवरीनिर्गुणी ॥ उमटतीजीवेश्वराचियावाणी ॥ तेथीलकीजेउपलक्षणी ॥ अनुभवेच
 कीं ॥ ६४ ॥ ऐसेविवेकाचासागरु ॥ मुकुंदराजमुनेश्वरु ॥ वदलाआहेहेंउत्तरु ॥ श्रोतेसर्वत्रपरिसती ॥ ६५ ॥ येणेउत्तरें
 निर्गुणी ॥ ब्रह्मैवाहंउमटतीवाणी ॥ तेचिजीवेश्वरह्मणावदोन्ही ॥ त्याचीकरणीविश्वहेसर्व ॥ ६६ ॥ ब्रह्मैववाणिईश्वराची ॥
 अहंवाणिहेजीवाची ॥ तयाउभयापासूनविश्वाची ॥ जाणिजेयाचीरचनाजाली ॥ ६७ ॥ राजाज्ञेनेंकार्यनिर्मिलें ॥ तेनक
 रितांहातेरायेचकेलें ॥ येणेंदृष्टांतेंलक्षितांपहिलें ॥ निर्गुणीलागलेंविश्वकर्मत्व ॥ ६८ ॥ असोहेंव्याख्यानपुढेंग्रंथी ॥ वि
 स्तारेंकथिजेलपरिसिजेश्रोतीं ॥ हेग्रंथारंभीश्रीगुरुस्तुती ॥ प्रणवसंवित्तिवर्णिलीअसे ॥ ६९ ॥ ग्रंथनिर्माणीश्रीगुरुस्तवन
 सकलसिद्धीचेंआदिकारण ॥ येणेवक्ताकर्ताग्रंथलेखन ॥ सद्गुरुआपणस्वयेंहोय ॥ ७० ॥ मजग्रंथनिर्माणींप्रीतिथोडी ॥

(3)

परीसद्गुरुस्तवनींप्रीतिगाढी ॥ ग्रंथलेखनींचढत्याआवडी ॥ स्तर्वानरोकडीश्रीगुरुमूर्ति ॥ ७१ ॥ कन्याआणिलीमायघरा
तीसिदळणाचाकायदरारा ॥ परिगीतिगावयामातापितरा ॥ दळणपसाराप्रेमेंघाली ॥ ७२ ॥ तेवींश्रीगुरुवर्येंस्वरूपविश्रां
ती ॥ मातेंआणिलेंसुभावसंपत्ती ॥ संसारसासुरेंत्यजऊननिश्चिती ॥ माहेराप्रतीमायबापें ॥ ७३ ॥ लक्षचौन्यासीजाचणी
टोलेबहुतांचिसोडवूनि ॥ स्वरूपमाहेराजनकजननी ॥ मजविश्रांतिदानीआणिताजाला ॥ ७४ ॥ पावल्यांस्वरूपमायघर ॥
ग्रंथादिकाव्येंकाढणेंकेर ॥ मजनलगेचिपरिसाचार ॥ यामिसेंमाहेरगावयाकाढी ॥ ७५ ॥ मायघरींचेंदळणकांडणें ॥ क
रितांमातेंसुप्रीतवाणें ॥ तेथेंहीमाझ्यासहायाकारणें ॥ भाउजायावार्णीधांवतीसिद्धी ॥ ७६ ॥ गीर्वाणभाषाग्रंथगौरव ॥ प्रा
कृतेंबोलूंवेसतांसर्व ॥ प्राकाम्यासिद्धिअतीअपूर्व ॥ प्रज्ञावैभवपुरबीमज ॥ ७७ ॥ असोसंसारसासुरेंजाच ॥ जेणेंनिवारिलाहा
काच ॥ तोसद्गुरुमायबापसाच ॥ व्यालीअहाचसमारिकें ॥ ७८ ॥ जननीजनकेंव्यालीकोडें ॥ तेहेंकर्मांगअत्यंतकुडें ॥ सद्गुरु
मायबापेंनिवाडें ॥ केलेंरोकडेंस्वसेवेसरतें ॥ ७९ ॥ स्वसेवेसरतेंकेलेंअंग ॥ अंगीकर्मेनिपजतीचांग ॥ तीहींस्वसेवाभागप्रसंगें
सांग ॥ माझिगुरुलिंगेंआंगीकारो ॥ ८० ॥ अंगीकर्मेकोणकोण ॥ ज्ञानेंद्रियकर्मेद्रियेंमिळून ॥ जीर्जीवितीघेतीसंपूर्ण ॥
तींस्वसेवेआपणसद्गुरुलावो ॥ ८१ ॥ श्रोत्रींस्वभाविकऐकल्यावाणी ॥ लेखोस्वपुण्यकीर्तिश्रवणी ॥ त्वचास्पर्शवस्तुश्रेणी ॥
त्यास्वाङ्गिनीसरत्याकरो ॥ ८२ ॥ चक्षूच्याआडळीपडे ॥ तेस्वरूपइक्षणीलेखोकोडें ॥ जिह्वाचाखेतेंनिवाडें ॥ नैवेद्यापडेअसें
करो ॥ ८३ ॥ नानासुमनसुगंधावाणी ॥ आडळतागंधलेखोग्राणी ॥ एवंचित्करणपंचसंचरणी ॥ तन्मात्राग्रहणीग्राही
कहोगुरु ॥ ८४ ॥ वाचाव्यापारस्वभाविक ॥ स्वस्तोत्रीलेखोगुरुनाथ ॥ जेजेकरीतीमाझेहस्तक ॥ तेंकर्मसम्यकपूजाह्मणो ॥

॥ ८५ ॥ पदद्वयाचियासंचरणा ॥ स्वामीभावोस्वप्रदक्षणा ॥ दोनिकर्मघडतीशिश्ना ॥ तीहीस्वभजनासरतीकरो ॥ ८६ ॥
 देवमज्जनाचेंसांचेपाणी ॥ नित्यनुसर्पितांउठेघाणी ॥ तैसीमूत्रशंकाआपुलीहेन्हाणी ॥ उसपणीवाणीलिखिजेदेवें ॥ ८७ ॥
 रतिभोगमागेस्वकांता ॥ द्रोहघडेतोतियेनदेतां ॥ हेंअसोदेवतीर्थदेवाच्याभक्ता ॥ नेदींह्मणतांकोणगती ॥ ८८ ॥ असोआणी
 कएकउपपत्ती ॥ भर्तृहरिमहानृपती ॥ वदलाआहेवेदोक्तनीती ॥ तोएकसंमर्तोलिहितोश्लोक ॥ ८९ ॥ वांछासज्जनसंग
 मेपरगुणेप्रीतिगुरौनघता ॥ विद्यायांव्यसनंस्वयोषितिरतिलांकापवादाद्रयं ॥ भक्तिःशूलिनिशकिरात्मदमनेसंसर्गमुक्तिः
 खलेह्येतेयेषुवसंतिनिर्मलगुणास्तेभ्यानेरेभ्यानेमः ॥ टी० ॥ संगकरावासज्जनाचा ॥ ऐसीउत्पन्नव्हावीवांछा ॥ ग्राहीकहोणे
 परगुणाचा ॥ कायावाचामनेंशुद्ध ॥ ९० ॥ सद्गुरुच्यागर्जनतर्जनी ॥ त्रासविषादनमानितांदोन्ही ॥ नित्यसेवेसिनम्रत्वेमनीं
 तदाज्ञाअनुलंघनीवर्तावें ॥ ९१ ॥ प्रज्ञाफळसमद्भिभारें ॥ वृक्षाअसैलवोनिबरें ॥ गुरुभजनकीजेआदरें ॥ लक्षणतीसरेंअ
 सावेंहें ॥ ९२ ॥ सकळविद्येचीस्वामिणी ॥ अध्यात्मविद्याचक्रपाणी ॥ अपुलीप्रतिमाऐसेंगणी ॥ तिचियाअभ्यसनीअसो
 व्यसन ॥ ९३ ॥ कामेच्छाअंतरीउपजे ॥ तेस्वकांतेसीपूर्णकीजे ॥ परस्त्रीसहसानालिंगिजे ॥ अत्यंतभीजेलोकापवादा ॥ ९४ ॥
 भक्तिअसावीशंकरीदृढ ॥ मनोदमनीघालिजेहोड ॥ दुष्टसंसर्गविटविजेचाड ॥ ऐसाप्रवाडनृदेहीकीजे ॥ ९५ ॥ हेनवगुणीनव
 रत्नमाळा ॥ विमळविलसेज्याचियागळा ॥ तयापुरुषाचियाचरणकमळा ॥ वेळोवेळाप्रणिपातुअसो ॥ ९६ ॥ येथेंश्लोकार्थ
 संपला ॥ असोकिंनिमित्तबोलिला ॥ कांतेसीस्वकामसंपादिला ॥ तोनीतिनेंघातलादेवभजनीं ॥ ९७ ॥ देवालयींमाजलाकेर ॥
 झाडूनटाकिजेनिरंतर ॥ देवासेवाचतेसाचार ॥ गुदेंद्रियव्यापारहातैसा ॥ ९८ ॥ एवंअंगीकडेंद्रियांचेंकर्म ॥ माझेसद्गुरुपुरुषो

(५)

तम ॥ स्वसेवेवारीं पूर्णकाम ॥ आत्मारामअंगिकारो ॥ ९९ ॥ असोप्रस्तुतमाझीसेवा ॥ ग्रंथलेखनींसद्गुरुदेवा ॥ अंगिकारावीस
मर्थेतुवां ॥ पूर्णकरावानिर्विघ्नग्रंथ ॥ १०० ॥ ग्रंथलेखनींविघ्नेफार ॥ छळितीह्मणोनिकवेश्वर ॥ आधीप्रार्थितीविघ्नहर ॥ माझा
विघ्नौघहरसद्गुरुस्वामी ॥ १०१ ॥ स्वरूपविस्मरणमहाविघ्न ॥ कोहंभावेझगटलेपूर्ण ॥ तेमागुतीदिधलेंसोहंस्मरण ॥ तोमहा
विघ्नघसद्गुरुमाझा ॥ २ ॥ त्याच्यापदाज्जीठेऊनिशिर ॥ मागेनग्रंथनिर्विघ्नतावर ॥ करूनित्यालानरकुंजर ॥ तद्गुरुपेस्तोत्रक
रूंआतां ॥ ३ ॥ इतिश्रीपद्मपुराणे ॥ भूखंडग्रंथीमंगळाचरणे ॥ स्कंदोत्पत्तीमाजिगहने ॥ माहात्म्यपावनविश्वकर्माजोत्याचें ॥
॥ ४ ॥ इतिश्रीपाद्मेभूखंडेस्कंदोत्पत्तौविश्वकर्ममाहात्म्ये ॥ प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ ६५ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ ६५ ॥

॥ इति प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ॥

6

इति प्रथमोऽध्याय समाप्तः

अथ द्वितीयोऽध्याय प्रारंभः

१

(३)

श्रीमन्महागणाधिपतयेनमः ॥ ॐ नमो सद्गुरु श्रीगणेशाय ॥ विद्याश्रीयुक्ताभक्तगणईशा ॥ ब्रह्मनरांगाआनंदगजास्या ॥ नरगज
 वेषाब्रह्मानंदा ॥ १ ॥ अपूर्वहेतुज्ञेगणेशपण ॥ भक्तगणईशत्वसंपूर्ण ॥ पावेतुजविणेऐसाकोण ॥ ब्रह्मादिसुरगणवृंदीअसे ॥ २
 भक्तांचींसंकटेमोठी ॥ धावयासरसीजोनिवटी ॥ भक्तगणईशत्वसृष्टी ॥ पावेजगजेठीतोचिएक ॥ ३ ॥ गजेन्द्राचानक्रपाश ॥ जेणे
 छेदिलानिर्विशेष ॥ तोचिजगद्गुरुपरमपुरुष ॥ भक्तगणईशपुरुषोत्तम ॥ ४ ॥ कौरवलक्षणमहाविघ्न ॥ द्रौपदीचेंपरिहरण ॥ जेणे
 केलेतोनारायण ॥ विघ्नौघहरणजगद्गुरु ॥ ५ ॥ अवमानूनिदुर्वासाते ॥ स्वभक्तगर्भवासविघ्नाते ॥ स्वयेंस्विकारिलेंजेनिरुते ॥ त्या
 भक्तविघ्नांतकातेंप्रणिपात ॥ ६ ॥ असोइत्यादिभक्तसंकटगणा ॥ हरावयासामर्थ्यदेवगणा ॥ माजिवरिष्ठाअसेकोणा ॥ श्रीगु
 रुगजाननावांचूनी ॥ ७ ॥ ग्रंथारंभीगणपतिस्तवन ॥ करितांग्रंथनिर्विघ्नपूर्ण ॥ संपादेहेतुज्ञेवरदान ॥ कृपाकरूनमजदेयी ॥ ८
 ग्रंथारण्यघोरपंथ ॥ लंघूनपावावयानिघ्नांत ॥ ग्रंथपरपारपुरांत ॥ मजदेसाद्यंतत्वत्कृपावर ॥ ९ ॥ अपारग्रंथअकूपार ॥
 विघ्नौघश्चापदीपूर्णोदर ॥ याचापाववीपैलपार ॥ कर्णधारेंद्रगुरुगणेश ॥ १० ॥ मुनीशमनमूषकासना ॥ एकात्मभावएकदश
 ना ॥ वादिवैकुण्ठविद्यावसना ॥ चिद्रत्नरशनाआवृतसत्कटा ॥ ११ ॥ मुक्तिचतुष्टयसायुधा ॥ धर्मचतुष्टयभुजावृंदा ॥ प्रकृती
 पुरुषपदारविंदा ॥ ब्रह्मानंदामंगलमूर्ती ॥ १२ ॥ अयागमनशून्यस्वाना ॥ सहिततोडरआंदुचरणा ॥ पतीतपूतमुखरोत्पन्ना ॥
 वांकीभूषणान्वितसत्पदा ॥ १३ ॥ ऋद्विसिद्धीस्वरूपधुंगुरा ॥ वळीपाळितपदोदारा ॥ पदांगुलिकानखरमुकुरा ॥ अनंतांबरध
 राप्रतिबिंबिता ॥ १४ ॥ ध्वजवज्रांकुशऊर्ध्वरेखा ॥ सपद्मपंचपदतळांका ॥ सहितपदेसहस्रमुखा ॥ वर्णितांशंकामनीबाधी ॥
 ॥ १५ ॥ आत्मनिवेदनेभक्तराज ॥ करूनपावलेपदतळींराज्य ॥ तिहींभवारिविजयीलाविलाध्वज ॥ तोचिसतेजपदतळींशोभे ॥
 ॥ १६ ॥ भक्तपापपर्वताविदळी ॥ तेचिदंभोलीश्रीपदातळी ॥ स्वजनमनमतंगावळी ॥ वळीतोतळीअंकुशपदा ॥ १७ ॥ ऊर्ध्वग

तिप्रदायका ॥ तेचिपदतळीं ऊर्ध्वरेखा ॥ शिराज्जभक्ताचें अमायिका ॥ पदाब्जीदेखा अब्जत्वे जडलें ॥ १८ ॥ असो श्रीयंत्रामाजि
 त्रिकोण ॥ तैशा गुल्फीं शोभले चरण ॥ सरल जानु पोठरिया पूर्ण ॥ स्वभक्तमनवक्रता हरिती ॥ १९ ॥ निगम गुह्य गुह्याचें स्थळ ॥
 सूक्ष्मा सूक्ष्म कटिमंडळ ॥ भवभीतिभीतांना भीके वळ ॥ अखंड अचळनाभिप्रदा ॥ २० ॥ अनंत कोटी अजांडा थारा ॥ देखिला
 उदरी तुझ्या धीरा ॥ ऐसिया सद्गुरू लंबोदरा ॥ चिदंबर धरादोंदिला ॥ २१ ॥ हृदयावकाशी असंख्य भक्त ॥ उडुगणें स्थापिलीं
 निभ्रांत ॥ ते वीहृत्पद्म पदकीं तेल खलखीत ॥ सत्व सुश्वेत हीरकाकारें ॥ २२ ॥ तुझ्या मुक्तीचा अखंड सोहळा ॥ भोगावया असं
 ख्य भक्तगळा ॥ पडिले तद्गुपमुक्तमाळा ॥ शोभती सोज्वळांकंठी तुझ्या ॥ २३ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाप्रती ॥ कीर्ती ज्या ज्या शरण
 येती ॥ तिहीं कीर्तिवदनी विराजती ॥ धर्मवर्गाकृत भुजा तुझ्या ॥ २४ ॥ वीर्यशौर्यगांभीर्य धैर्य ॥ इही कंकणीत वपाणि वर्य ॥ क
 ळाविया शोभती अरिवर्य ॥ षट्कासमात्सर्य निर्दलूनि ॥ २५ ॥ धर्मार्थकाममोक्षदायका ॥ गुर्वर्चनांगमुद्राचोखा ॥ चतुष्करक
 रांगुलिका ॥ चिद्रत्नझळकाझळकाविती ॥ २६ ॥ भक्तभायार्थमृदमोदक ॥ स्वानंद शुद्धें झेलीसी चोख ॥ अवचटें देखती तुझें मु
 ख ॥ त्यासि भवदुःख आतळेना ॥ २७ ॥ वेदांत श्रवणें सुमंगळ ॥ विशाल श्रवण अवधानशीळ ॥ तेथ नित्या नित्य परिक्षा विमळ ॥
 कुंडलें सोज्वळ अनुभवाची ॥ २८ ॥ ज्ञानविज्ञानगंडस्थळ ॥ दर्पण द्वयी बिंबलीं विमळ ॥ अनुभवरत्नाचीं विशाल ॥ चिच्छंडां शमं
 डळप्रभ कुंडलें ॥ २९ ॥ गंडस्थलो नमद कीर्तिदुती ॥ गिवसीत मुमुक्षु धमरयेती ॥ त्यातूं संतोषि सस्विरूप तृप्ती ॥ भक्तगणपतगु
 रुवर्या ॥ ३० ॥ श्रवणसंधीत नमयाकारें ॥ कर्णोत्पलें अतिसुंदरें ॥ साहिताष्टभाव अष्टांशचंद्रें ॥ शोभे साजिरें प्रबोधभाळ ॥ ३१ ॥
 शुद्धसात्विक अहंकारें ॥ ब्रह्माहमस्मीस्फुरणोद्गारें ॥ बोधसूक्ष्मभेदभरें ॥ कुंभार्द्धद्वयाकारें स्फुरता जाला ॥ ३२ ॥ तेंचि मस्तकीं
 कुंभस्थळ ॥ शुद्धसात्विक भावें सोज्वळ ॥ तेथें बिंबलें नभसुनिळ ॥ गगनोज्वळ तेणें भासें ॥ ३३ ॥ ऐसिया परमानंद मुखावरी ॥

निस्त्रैगुण्यअवस्थेशिरीं ॥ लोकसंग्रहार्थगुरुविघ्नारी ॥ निगमाज्ञाधारिमुकुटस्थलीं ॥ ३४ ॥ तेषां विधीचीवोपिलीविमळें ॥ सुशी
 लसाणेलाविलीविपुळें ॥ निर्दोषतेआलींसोज्वळें ॥ तीं कर्मप्रांजळें रत्नें केलीं ॥ ३५ ॥ अविरळकर्मरत्नीं निर्दुष्ट ॥ वेदाज्ञामुकुट
 लखलखाट ॥ पाठीं भजनकरावोखट ॥ शोभेसदाटभूतात्मध्वजीं ॥ ३६ ॥ वेदाज्ञेवरीसद्गुरुआज्ञा ॥ मुकुटमणीचीलाहेसंज्ञा ॥
 जें वेदीं वंदिजे मस्तकीं सूज्ञा ॥ निस्त्रैगुण्यावर्महें कळे ॥ ३७ ॥ वेदरूपियानारायण ॥ वेदाज्ञाह्मणिजे त्याचें वचन ॥ तेणें नाराय
 णें ही आपण ॥ स्वगुरुवचन वंदिजे शिरीं ॥ ६८ ॥ यदर्थं प्रमाण उत्तर ॥ कपिलमहामुनेश्वर ॥ वदला आहे तें सादर ॥ अशंकाहरप
 रिसावें ॥ ३९ ॥ श्लोक ॥ आदौ गुरुः शिवः पश्चान्नारायणः शिवात्तथा ॥ नारायणाद्विधिर्ज्ञात्वा ततः सप्तर्षयश्च ते ॥ टी० ॥
 आदिगुरुह्मणावाशिव ॥ शिवापासून केशव ॥ केशवापासून स्वयंभुदेव ॥ स्वरूपानुभवपावला ॥ ४० ॥ ब्रम्हापासून सप्त
 ऋषी ॥ पावते जाले स्वरूपासी ॥ सप्तर्षींचे उपदेशी ॥ जाले अठ्याशी सहस्र ते हो ॥ ४१ ॥ इति श्लोकार्थ ॥ असो हा येथें उपदेश क्र
 म ॥ निरोपिजे काय काम ॥ शिवाज्ञावाहे पुरुषोत्तम ॥ तदाज्ञानिगमवहाति शिरीं ॥ ४२ ॥ ह्मणूनि निगमाज्ञामुकुटस्थानी ॥ पुरु
 षोत्तमार्चबाणल्यावाणी ॥ शिवाज्ञाकीजे मुकुटमणी ॥ परी ते वचनी अनिर्वाच्य ॥ ४३ ॥ श्लोक ॥ भगवद्वाक्य ॥ त्रैगुण्यवि
 षया वेदानिस्त्रैगुण्यो भवार्जुन ॥ टी० ॥ श्रीकृष्णह्मणे गा अर्जुना ॥ माझी गुणत्रयरूप वेदाज्ञा ॥ शिरीं वंदुनि निस्त्रैगुण्या ॥ मद्गु
 रू अज्ञारूप होतूं ॥ ४४ ॥ ऐसें बोलिलानारायण ॥ ह्मणोनि शिवाज्ञानिस्त्रैगुण्य ॥ मुकुटमणी स्थानी पूर्ण ॥ वर्णितां दूषण न येव
 चना ॥ ४५ ॥ एवं शिवाज्ञानिस्त्रैगुण्या ॥ मुकुटमणित्वपावली संज्ञा ॥ माझा गुरुगणपयावचन ॥ ग्रंथ रचनाज्ञा उचिता आला ॥
 ४६ ॥ उचितें बोलला गुरु दयाघन ॥ गणेश रूपें ऐकतां स्तवन ॥ विश्वकर्मा शिवसनातन ॥ वरदोक्ति जीवन वर्षता जाला ॥ ४७ ॥
 ब्रह्मानंद गजानन ॥ संतोषोनि प्रसन्न वदन ॥ ह्मणे वत्सापुरे स्तवन ॥ ग्रंथ लेखन ममाज्ञा करी ॥ ४८ ॥ स्तवन वाणी दूर्वां कुरी ॥ पु

जिलासातागुरुविघ्नारी ॥ विरागशिंदुरलिप्तचिद्वात्री ॥ प्रसन्नोत्तरीं तुष्टलाबोले ॥ ४९ ॥ अघाडियाचें एकपत्र ॥ तैसें अर्पिलें कृत
स्तोत्र ॥ तेणें भक्तगणइच्छासत्र ॥ प्रसन्नवक्रवरघेह्मणे ॥ ५० ॥ खाद्यनैवेद्यासमान ॥ आर्षमतीनें केलें स्तवन ॥ अर्पितांगुरुगजान
न ॥ प्रसन्नवदनवरघेह्मणे ५१ माझी असंकटचतुर्थी ॥ भक्तिस्विकारून मंगळमूर्ति ग्रंथरचनासंकटनिवृत्ती ॥ भक्तगणपतीवरघे
ह्मणे ॥ ५२ ॥ ह्मणे सद्गुरुविघ्नौघहरण ॥ पुरेवत्सा आतां स्तवन ॥ ममाज्ञा करी ग्रंथलेखन ॥ पूर्णनिर्विघ्नकर्ता मी होय ५३ सत्कर्म
प्रवर्तन करितां ॥ विघ्ननातळे माझ्या भक्ता ॥ ही माझी प्रतिज्ञा तत्त्वता ॥ साच सर्वथा करणें मज ॥ ५४ ॥ तथापि सत्कर्माकडे ॥ अ
वचटें मोहरविघ्नाची पडे ॥ तेम्यां अंगें निवारणें घडे ॥ न पडे सांकडें भक्तासि ॥ ५५ ॥ भक्तसत्कर्मी प्रवर्तें भोजें ॥ तें मी लेखीं भजनमा
झें ॥ न्यूनपूर्ण भजनी जें जें ॥ ममांगीं वाजे तें सर्व ॥ ५६ ॥ हा ग्रंथ नव्हे येणें व्याजें ॥ तुवां अरंभिलें भजनमाझें ॥ येथ अवरोध ही ये
वें लाजे ॥ ग्रंथ लिहिजे परोपकारा ५७ प्रशंसेची घाड धरी ॥ तेणें व्याजें ग्रंथ करी ॥ तेथें मी साहायतान करीं ॥ परोपकारी प्राणी भ
जें ५८ हेंचि माझें प्रतिज्ञोत्तर ॥ भक्तसहयीं मीं शंकर ॥ तुतें देतो घेहावर ॥ ग्रंथ परपार पावविन ५९ ऐसें सद्गुरु अनुवादतां ॥ तत्प
दीं प्रणाम जालों करितां ॥ तव ऊठ हो ह्मणे ग्रंथ लिहितां ॥ पद्मकर माथा ठेउन ॥ ६० ॥ तव एकनवल वर्तलें तेथ ॥ मद्रूपें स्तविला सद्ग
रूनाथ ॥ ह्मणोनि प्रत्यक्ष ऋद्धिसिद्धिचा कांत ॥ हर्षे गणनाथ पावता जाला ॥ ६१ ॥ भाद्रपदीं शुद्ध चतुर्थी ॥ ग्रंथारंभीं ऐकोनि स्तुती
प्रत्यक्ष पावला मंगळमूर्ती ॥ तद्रूपें माती पूजिजे ते दिवसी ॥ ६२ ॥ घरा आलानर कुंजर ॥ विघ्नौघजं बुकि मृगेश्वर ॥ घेउन ऋद्धिसि
द्धिचा संभार ॥ पूजा सादर घ्यावया माझी ॥ ६३ ॥ ह्मणें भक्ता भला भला ॥ ज्याच्या मीन मी पाउला ॥ तो त्वां सद्गुरु मद्रूपें स्तविला
मान दिधला इतुका मज ॥ ६४ ॥ सद्गुरु ह्मणिजे विश्वकर्मा ॥ एकलें कर्म तेणें आह्मा ॥ सांगीं तलें करणें भक्तोत्तमा ॥ मी तत्प्रतिमा का
य पावें ॥ ६५ ॥ सद्गुरु चाला हूनि वर ॥ मी हा जालों विघ्नेश्वर ॥ संसारविघ्न करुनि चूर ॥ स्वरूपादातार मी नोहें ॥ ६६ ॥ गुरुकृपे

नैमत्कोपवारें ॥ मत्कृपागुरुकोपनवारें ॥ गुरुवरापुढें माझीयावरें ॥ उचितकिंकरें कायदिजे ॥ ६७ ॥ मीलाहूनि सद्गुरुवरा ॥ पूज्य
 जालों सुरासुरा ॥ माझावरन माने धीरा ॥ गुरुश्रीवराबोलले तथा ॥ ६८ ॥ माझे न करितां पूजन ॥ गुरुपूजनें मी तृप्त पूर्ण ॥ अज
 न्मागुरु मरण शून्य ॥ मीत्या आधीन दोही वर्ते ॥ ६९ ॥ गजास्य ह्मणे सांगु बुधा ॥ मीहाजन्म पावलों कदा ॥ कोणे एके समयायु
 द्वा ॥ गजासुरवधागेला शंभू ॥ ७० ॥ मार्गे मज्जनाला गिज गज्जननी ॥ प्रवेशली अभ्यंगसदनी ॥ अभ्यंगी अंग उद्वर्तनी ॥ निघाली
 रजनी मुष्टि एक ॥ ७१ ॥ तेणें मुष्टि मान हरिद्रापंके ॥ मातें स्वलीला अमृतहस्तें ॥ निर्मुनि अंबाखांबुकीं देखे ॥ तव मी स्वमुखें टाहोक
 री ॥ ७२ ॥ माझा ऐकतां जन्म टाहो ॥ माझ्या जननीसि उपजलामोहो ॥ माहो वोसंगा घेवुनि पाहो ॥ स्तनपानलाहो दीधलामज
 ७३ ॥ सर्वें चस्व इच्छा प्रौढकेलें ॥ मज महाद्वारीं प्रतिष्ठिलें ॥ हातीं दंड देवून अज्ञापिलें ॥ गृहीं ममाज्ञे वेगळें न सोडी कोणा ॥ ७४ ॥ मा
 तें ठेवून मंदिरद्वारीं ॥ माता प्रवेशली मज्जनवोवरी ॥ तव गजास्य सहित गजचर्मधारी ॥ पावलाद्वारीं त्रयंबक ॥ ७५ ॥ मीनेणें पित
 याची खूण ॥ दांडें वारिला त्रिलोचन ॥ ह्मणें ममांबा अज्ञेविना तूं कोण ॥ प्रवेशूं सदन ह्मणसिराहा ॥ ७६ ॥ असुरसंहारिसको परुद्र
 प्रवेशूं न देतां सदन द्वार ॥ स्वशस्त्रें छेदून माझे शिर ॥ निज मंदिर प्रवेशला ॥ ७७ ॥ आला जाणून त्रिपुरारी ॥ गजबजून हिमाद्री पुत्री
 मज्जन अंगें सुचैल करि ॥ वेष्टित मंदिरीं पावली वेगें ॥ ७८ ॥ कुरलांबुबिंदु गळत धरणी ॥ मंदिरीं आली सुवर्णवर्णी ॥ तव अंबुकीं दे
 खिला गजास्य पाणी ॥ धावून चरणीं लागली तदा ॥ ७९ ॥ कुरलांबुसि चनें तेणें पूर्ण ॥ सहज होतां चरणक्षालण ॥ शंभू ह्मणे गौरी
 प्रसन्न ॥ श्रमोपहरण पावलों माग ॥ ८० ॥ असो मागेन ह्मणे गौरी ॥ पुत्ररक्षण ठेविला द्वारीं ॥ तोकां आणिलाना हीं धरीं ॥ आ
 पण मंदिरीं प्रवेशतां ॥ ८१ ॥ शंभू ह्मणे कैचा पुत्र ॥ मातें प्रवेशूं न देतां द्वार ॥ कोपें म्यांत्याचें शरीर ॥ अशिरी करून ठेविलें द्वारीं ॥
 ८२ ॥ अंबा ह्मणे आधीं त्यातें ॥ सशिरी करून देइजे मातें ॥ हेंचि मागीतलें म्यांतु ह्मातें ॥ प्राणनाथें कृपाकीजे ॥ ८३ ॥ ऐसें बोल

तांभवानी ॥ कृपेनेंद्रवलाशूलपाणी ॥ गजास्यकरीहोतेंतक्षणी ॥ मदलस्थानालाविताजाला ॥ ८४ ॥ सशिरीकरूनशंकरें ॥ कु
रवाळूनअमृतकरें ॥ सजीवकेलेंतवकृपाकरें ॥ अंबाधेस्वकरेंकडियेमज ॥ ८५ ॥ कढियेधेवूनजगन्माता ॥ ह्मणेबारहातुझा
पिता ॥ ह्मणूनदावीविश्वनाथा ॥ तत्पदीमाथाशिववूनिमाझा ॥ ८६ ॥ मातेशतपत्रलोचना ॥ कढेचाअंकीत्रिलोचना ॥ देऊन
माझीजन्मरचना ॥ वचनसूचनाकथितीजाली ॥ ८७ ॥ गौरीमुखेंपुत्रोत्पत्ती ॥ ऐकूनशंभूअपर्णापती ॥ संतोषोनस्वपुत्राप्रती
वरेंअतिप्रीतीअर्पिताजाला ८८ तुझेंनामगजानन ॥ ऐसेंजल्पोअगजानन ॥ माझेसहितभृगुजानन ॥ दनुजाननासहदेवउ
द्या ॥ ८९ ॥ विद्यारंभींविवाहारंभीं ॥ आवाहारंभींनिर्वाहारंभीं ॥ इत्यादिसर्वशुभावहारंभीं ॥ सर्वारंभींतुंपूज्यहो ॥ ९० ॥ तुझे
नकरितांपूजन ॥ पूर्वोक्तकार्येंकरावयाजन ॥ जायतेथेंतत्कार्यभंजन ॥ विघ्नेंसृजूनमींकरिं ॥ ९१ ॥ आणिशिवविश्वकर्माविनाय
क ॥ त्याचेंतुंयेनामएक ॥ ऐसापितामाझात्रयंबक ॥ स्पर्शूनिमस्तकवरदेमज ॥ ९२ ॥ ऐसेदेवूनिवरदान ॥ पुन्हाह्मणेवृषभास
न ॥ मद्भक्तकरितीमाझेभजन ॥ तेथआवाहननकरितांतूजा ९३ एवंभक्तासहवरदान ॥ माझेकथिलेंजन्मकथन ॥ जन्मतेथेंअ
चूकमरण ॥ मीत्याअधीनदोहीवर्ते ॥ ९४ ॥ ऐकूनगणपतीचेंवचन ॥ स्याघातलेंलोटांगण ॥ देवासिकेंचेंजन्ममरण ॥ ह्मणूनि
चरणदृढधरिले ९५ भक्तजडजनजन्ममरण ॥ हरणावतारगजानन ॥ माझासद्गुरुतूंकुरुणाघन ॥ चातकदीनअत्यंततेमी ९६
अक्षर्यापूर्णकळाचंद्र ॥ तोतूंमीअतिचकोर ॥ भक्तजनकरुणासागर ॥ तूंमीलघुतरमीनतेथें ॥ ९७ ॥ चिदांभतूंमीमूढकमळ ॥
सत्कंजतूंमीअंधालिबाल ॥ क्षमाधात्रींकल्पांतअढळ ॥ तूंमीमूत्रमळत्यागिलाजनी ९८ असोतूंसद्गुरुनिर्विकार ॥ ब्रह्मानंदप
रात्पर ॥ तुवांनिजजन्मकथाविस्तार ॥ कथिलातोसमग्रमिथ्याभूत ९९ चिच्छकिअंवास्वरूपकेवळ ॥ अनंगातेथेंकेंचामळ ॥ सू
र्यअस्ततारजनीमूळ ॥ दिवामूळसूर्योदय १० जेथेंसूर्यचंद्रनातारा ॥ जलआग्नीवायूअंबरधरा ॥ ठावोचिनाहीयाविस्तारा ॥

(14)
वि० मा०

४

(14)

अ० २

तोतूदातारानिष्प्रपंच १ तुवांनकरूनकेलेंहेविश्व ॥ तोतूविश्वकर्मानिर्मायशिव ॥ केलेंरक्षावयास्वरूपीसर्व ॥ नानाहावभाव
धरिसीस्वामी ॥ २ ॥ अनंतपुण्येंतुझेचरण ॥ देखिलेआतांनसोडीपूर्ण ॥ ऐसैंअनुवादतांगजानन ॥ करुणानिधानतुष्टलावचने
॥ ३ ॥ तुष्टलाकरिवक्त्रकायकरी ॥ माझेशिरोज्जउभयकरीं ॥ स्वपदीचेंउचलूनलैकरीं ॥ हृदयींचहूकरीं धरिताजाला ॥ ४ ॥
हृदयींचेंनसोडितापूर्ण ॥ ह्मणेभक्तामीतुष्टमान ॥ तुवांआदारिलेंग्रंथलेखन ॥ तेंमीकरीननिजहस्तें ५ देवेंद्रवंद्यइतुकाशब्द
वदोनमायारूपभेद ॥ लोपूनिमूळस्वरूपशुद्ध ॥ ब्रह्मानंदस्वयेजाला ६ तेंचिदाखवूनकौतुकपूर्ण ॥ सोडिताजालाआलिंग
न ॥ तवंमीनपाहेंगजानन ॥ पाहेसंपूर्णब्रह्मानंद ॥ ७ ॥ तैसाचमस्तकठेवितांचरणीं ॥ स्वामीउठविअश्वासूनि ॥ ह्मणेमी
होतोपदार्थदानी ॥ तूंग्रंथलेखनीसादर ॥ ८ ॥ करूनवागेश्वरीचंप्रार्थना ॥ प्रार्थीअंबासद्वर्तना ॥ घेयींसज्जनआशिर्वचना
ग्रंथार्थरचनासूचनाहेतु ॥ ९ ॥ श्रवणसुखाचेंसुधाकर ॥ त्याचाघेयींअभयकर ॥ तेणेंग्रंथाक्षरचकोरनिकर ॥ देतीढेंकरअ
र्थतृप्तीचे ॥ १० ॥ कवीशापूजावेसादरें ॥ ज्यातेंपूजिलेंदामोदरें ॥ तेणेंप्रेमयपूर्णवर्णोदरें ॥ तुंदिलसुंदरेंवोवियातुळिती ११
मंगळमूर्तिसद्गुरूनाथा ॥ मंगळारंभीप्रार्थिलेंसाता ॥ मंगलपाणिठेऊनमाथा ॥ दिधलाग्रंथार्थमंगलवर ॥ १२ ॥ ग्रंथरचनासंप्र
दाय ॥ सांगुनसद्गुरूश्रीआचार्य ॥ हृदयालयेंसदयहृदय ॥ माझ्याचित्कायवर्तताजाला ॥ १३ ॥ तुकयाहृदयींब्रह्मानंद ॥ ब्र
ह्मानंदपदारविंद ॥ कोशींकोशस्त्रभक्तिमकरंद ॥ तुकाषट्पदसेवीतवर्ते ॥ १४ ॥ विश्वकर्मवंशावतंस ॥ कश्यपकश्यपाद्रिस
द्वंश ॥ विस्तारविस्तारीज्ञानहंस ॥ मनुनागेशशर्मा मुनी ॥ १५ ॥ नागेशमुनीजेष्ठपुत्र ॥ बालागर्भसंभूतगात्र ॥ आबालवृ
द्धरूपापात्र ॥ तुकासर्वत्रलोकाचें ॥ १६ ॥ विश्वकर्ममाहात्म्यग्रंथ ॥ तेणेआरंभिलापरमाद्भुत ॥ कृपाकरूनसाधुसंत ॥ ग्रंथ
समाप्तकरोतुहा ॥ ११७ ॥ इतिश्री० ॥ भू० ॥ स्कं० ॥ विश्व० ॥ मंगला० ॥ गणपतिरूपेण आचार्यस्तवोनाम द्वितीयाध्यायः ॥

४

15

कार ॥ पुन्हास्वरूपसाक्षात्कार ॥ संतीसत्वरबोधिलातुम्ही ॥ ३० ॥ पावूंस्वरूपसाक्षात्कार ॥ म्याकानंसावेंनिरुत्तर ॥
 परिलिहावयातुमचेउपकार ॥ नपुरेभूपत्रहेंतुम्हीकेलें ॥ ३१ ॥ निर्गुणापरिसतुमचेगुण ॥ गातांवाटेसमाधान ॥ परिय
 दर्थाधाताअतिअविघ्न ॥ कल्पायूपूर्णनकेलेंआम्हा ॥ ३२ ॥ जन्मघेवूनकल्पकोटी ॥ संतउपकारलिहितांसृष्टी ॥ धरत्री
 नपुरेपत्रासाटी ॥ थोडीसेवटीऔषधीपत्रें ॥ ३३ ॥ असोऐसेतुम्हीसंतकृपानिधी ॥ आपुलीकृपाशब्दसमृद्धि ॥ ग्रंथहाऐ
 कणेंकृपाबुद्धि ॥ हेंनलगेत्रिशुद्धीप्रार्थणेंआह्मा ॥ ३४ ॥ सेतींबीजपेरिलेंजिहीं ॥ तयासेतेंध्यापीकम्हणावेंकार्या ॥ तेवीऐ
 कणेंग्रंथतुम्हाहाही ॥ निजनिर्वाहींनिजानंदें ॥ ३५ ॥ विद्यासांगूनस्वशिष्यासि ॥ परोचाधेणेंतयापासीं ॥ माझीवक्तव्य
 ताहेतैसी ॥ ऐकणेंसंतासितेणेंचिपाडे ॥ ३६ ॥ चूकिअडळतांथोडीगाढी ॥ सोसीनादीजेकानमुरडी ॥ मस्तकघातितोंपा
 याबुडी ॥ नपडोवोडिप्रभूच्याहाता ॥ ३७ ॥ सार्थकजालियापरौचाश्रवण ॥ तेणेंचिहस्तेंदीजेअभयदान ॥ म्हणोनिसं
 तमूर्तीचेचरण ॥ स्वशिरीसंपूर्णवाटूंलवें ॥ ३८ ॥ तवकरुणाकरींवरिच्यावरी ॥ माझेंशिराज्जकरपुष्करीं ॥ झेलूनआलंगिलें
 स्वहृदयावरी ॥ विजयिविजयोतरींसानुकंपीं ॥ ३९ ॥ मगसानुकंपसुधासागर ॥ म्हणतीसंतजगदीश्वर ॥ तुझीयेअभि
 ष्टसिद्धीचादातार ॥ होविश्वंभरब्रम्हानंद ॥ ४० ॥ ब्रम्हानंदेंतुतेंयक्षेत्र ॥ करूनपेरणीकेलीबीजमंत्र ॥ तेथपीकसाठवणी
 आम्हीश्रोत्र ॥ सांठेअंबरऐसेंकेलें ॥ ४१ ॥ ब्रम्हानंदेंतुतेंसत्पात्र ॥ करूनविद्याठविलीपवित्र ॥ तयेविद्येचेसदुद्धार ॥
 ऐकूसादरआम्हीजालों ॥ ४२ ॥ मीनजोविकासुजीवन ॥ चातकजीविकाजैसाधन ॥ चकोरजीविकाचंद्रमापूर्ण ॥ तैसेंस
 च्छवणजीविकाआह्मा ॥ ४३ ॥ तुम्हीविश्वीविश्वंभर ॥ संतश्रोतेकवीश्वर ॥ एकेंअंगेंतीनिव्यापार ॥ जगदुद्धारानातेतेंतु

ह्या ॥ ४४ ॥ कवित्वेभगद्गुणकीर्तन ॥ वर्णग्रंथनेवर्णिजेपूर्ण ॥ श्रोतेहोवोनिकीजेश्रवण ॥ तदुकाचरणसंतत्वेकीजे ॥ ४५ ॥
 तेतुह्यात्रिमूर्तिसंतअधोक्षज ॥ व्यासोक्तिमंदारसुमनसपूज्य ॥ तेथमद्वाक्यकनकपुष्पपुज्य ॥ तुह्यासत्याज्यआवडेकेर्वा
 ॥ ४६ ॥ संतम्हणतीअधोक्षज ॥ पूज्यशंभूकैलासराजा ॥ त्याचीकनकपुष्पीकरावयापूजा ॥ गरुडध्वजाअतिप्रीती ४७
 मंदारसुमनसुपूजित ॥ तोहीकनकपुष्पेअपेक्षित ॥ पुजावयाआपुलेंकुळदैवत ॥ रमाकांतपुरुषोत्तम ॥ ४८ ॥ व्यासोक्तिस
 घृतक्षीरीवरी ॥ तुझीसदुक्तिशर्करावरी ॥ प्राकृतचूर्णिकाकोसिबिरी ॥ अधिकग्रासभरिसेववितीरसा ॥ ४९ ॥ असोआ
 म्हीश्रवणक्षुधातुर ॥ विस्तीर्णमांडिलेंअवधानपात्र ॥ वक्तव्यरसरससुमनोहर ॥ रसनाकरवोगरोतुझा ॥ ५० ॥ अग्निष्ट
 दैवतब्रम्हानंद ॥ ग्रंथकल्पनासंकल्पसिद्ध ॥ त्याचामस्तकीआसिर्वाद ॥ तुझ्यातूसद्यआरंभीग्रंथ ॥ ५१ ॥ एवंसंतविश्वं
 भर ॥ ग्रंथार्थदेतेजालेवर ॥ तेणेतुकाहर्षनिर्भर ॥ ग्रंथसादरलिहिताझाला ॥ ५२ ॥ विश्वकर्मापरमेश्वर ॥ त्याचामनूमानस
 पुत्र ॥ मनूचाकश्यपप्रजेश्वर ॥ तद्गोत्रीकर्मरनागेशशर्मा ॥ ५३ ॥ नागेशगर्भसमुत्पन्न ॥ तुकानामजेष्ठनंदन ॥ ब्रम्हानंदच
 रणशरण ॥ ग्रंथव्याख्यानदत्ताचेत ॥ ५४ ॥ म्हणेतुकासंतप्रसादे ॥ विश्वकर्ममहात्म्यग्रंथपदे ॥ महाराष्ट्रभाषावोवियाछं
 दे ॥ परिसिजेविषदेविस्तारिजेती ॥ १५५ ॥ इतिश्रीपद्मपौराणे ॥ मूखंडेस्कंदोपतौ ॥ विश्वकर्ममाहात्मे ॥ मंगलाचरणे
 संतांश्रोतृणां ॥ कवीनांप्रार्थनानामचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रयार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ शुभंभवतु ॥

17

अथ पंचमोऽध्याय आरंभः

॥ श्रीमन्महागणाधिपतयेनमः ॥ श्रीशारदायैनमः ॥ श्रीगुरुनाथायनमः ॥ निर्विघ्नमस्तु ॥ ॐ नमोसद्गुरुविश्वकर्मया ॥
 विश्वरूपानिरामया ॥ ब्रह्मादिजीवातुङ्गीमाया ॥ निवारायाउमजनपदे ॥ १ ॥ वार्द्धीवारिसीमाकिती ॥ वारिचरेचजेंअंकि
 ती ॥ ब्रह्मादिजीवरासीप्रती ॥ मायापरमितीपैतेंतुङ्गी ॥ २ ॥ ब्रम्हादिमशकांतसंपूर्ण ॥ जीवसृष्टीचेंकारण ॥ अजामाया
 जन्मस्थान ॥ अजेचेंअन्वयपरमात्मातुं ॥ ३ ॥ परमात्माचतूंअजन्मा ॥ मायाभोक्तृत्वेविश्वकर्मा ॥ पावताहोसीजीवनामा
 अजत्वसीमाअनुल्लंघित ॥ ४ ॥ अजामायातुङ्गीपूर्ण ॥ प्रजालोहितशुक्लकृष्ण ॥ व्यालीतुतेंनातळून ॥ उन्हींपरमात्मेप
 णजीवत्वाआलें ॥ ५ ॥ मायानामजळाधारे ॥ मुख्यविंबप्रतिविंबाकरि ॥ तुङ्गेंपरमात्मत्वएकसरें ॥ नहोनदूसरेंजीवत्वा
 आलें ॥ ६ ॥ तेथवेदादिकापडिलाभ्रम ॥ एकानेकानकळेवर्म ॥ अकर्मयाआंगीलावूनकर्म ॥ जीवहेंनामपरमात्मयादेती ॥
 ७ ॥ मायाअभाक्तापरमात्मा ॥ मायाभोक्तातोर्जीवात्मा ॥ मायानामाचीहेमरिमा ॥ करीजीवात्मापरमात्मया ॥ ८ ॥ आहेप
 णेंअतळेजळ ॥ तेथेंविंबेशशिमंडळ ॥ नसुनमायाघालीआळ ॥ परमात्मयाकेवळजीवत्वाचा ॥ ९ ॥ विंबजळीप्रतिविंबलें ॥ तें
 जैसेंनजालेंबोलें ॥ तैसेंपरमात्मत्वमायामळें ॥ जीवत्वापावलेंनाहीतुङ्गें ॥ १० ॥ मृगबुद्धिटेकलेमृगोदकें ॥ मनबुद्धितेलटकें
 तेविंअनात्मयामायाविलोके ॥ निजात्मविवेकेंदेखत्यानाही ॥ ११ ॥ निजात्मविवेकदर्शन ॥ तुङ्गीकृपानहोतापूर्ण ॥ जगीं
 मानवीलाहेकोण ॥ अत्मत्वाअगण्यपुण्यस्वीलाहे ॥ १२ ॥ निजात्मदर्शनीपुण्यस्वी ॥ तुङ्गियाकृपेचामानवी ॥ मान्यहोयब्र
 ह्मादिदेवि ॥ त्याचीपदवीपदवीनपवे ॥ १३ ॥ ब्रह्मादवेनांपदवी ॥ कवीनांअैसेंवेदस्तवी ॥ शुक्रासमानज्ञानीतेकवी ॥
 त्याकवीसपदवीतोअतिबंध ॥ १४ ॥ त्यापदवीचंदांतअतिश्रेष्ठ ॥ त्वत्कृपापदीअतिवरिष्ठ ॥ त्याचीपदवीपरमनिर्दुष्ट ॥

वोळेअष्टिष्टसद्भक्तातुझ्या ॥ १५ ॥ तुझियाकृपेचेंमहिमान ॥ अनात्मयादेनिजात्मज्ञान ॥ तुझीकृपाजालियापूर्ण ॥ अपूर्णा
 संपूर्णपदप्राप्ति ॥ १६ ॥ तोतूनिर्मायपरमात्मा ॥ विश्वनिर्माणीविश्वकर्मा ॥ विश्वरूपश्रीविश्वात्मा ॥ तुतेंजीवात्माकल्पि
 तीजीव ॥ १७ ॥ तूंजीवसृष्टीचेंकारण ॥ देवसृष्टीमाजीतूंमान्य ॥ तुझेंमहात्मअतिपावन ॥ पापनाशनसुपुण्यप्रद ॥ १८ ॥
 नैमिषनाममहाअरण्य ॥ अगण्यऋषिवृंदसंपन्न ॥ तयाऋषिवृंदाप्रतिसंपूर्ण ॥ सूतपुण्यश्रवणकरवी ॥ १९ ॥ व्यासशि
 ष्यमहाज्ञानी ॥ सूतनामामहामुनी ॥ ऋषिवृंदासिनैमिषारण्यां ॥ पुण्यश्रवणींयोजितानित्य ॥ २० ॥ त्यापुण्यश्रवणामा
 जिगहन ॥ तुझेंमहात्म्यअतिपावन ॥ श्रुतिस्मृतिसंस्मृताख्यान ॥ विश्वनिर्माणसमर्थीचें ॥ २१ ॥ सूतह्मणेऋषिवृंदाप्रती
 विश्वकर्मापरमात्माअमूर्ति ॥ मूर्तित्वअवलंबूनिवशक्ति ॥ जगदुत्पत्तिकारिताझाला ॥ २२ ॥ जगदुत्पत्तिमहदाख्यान ॥
 पुण्यश्रवणामाजीगहन ॥ गहनावधानेकीजेश्रवण ॥ ऋषीतेंसंपूर्णह्मणेश्रवण ॥ २३ ॥ मोक्षश्रीसाधनसंपत्ती ॥ माजिवरि
 ष्ठभगवद्भक्ती ॥ भगद्भक्तीमुख्याविरक्ती ॥ तैसीजगदुत्पत्तीपुराणश्रवणी ॥ २४ ॥ अध्यात्मविद्याविद्यापंक्ती ॥ विद्यासंपन्नीं
 विनयस्थिती ॥ विनयतायुक्तनिजात्मप्रतिती ॥ तैसीजगदुत्पत्तीपुराणश्रवणी ॥ २५ ॥ भूतमात्रीभगवद्भक्ती ॥ यानाव
 अपरोक्षआत्मस्थिती ॥ अपरोक्षीअभेदभजनवृत्ती ॥ तैसीजगदुत्पत्तीपुराणश्रवणी ॥ २६ ॥ सूतसनकादिकाऋषीप्रती ॥
 ह्मणेनसतांजगदुत्पत्ती ॥ वेदशास्त्रपुराणसंविती ॥ कोणकोणाप्रतीउपदेशी ॥ २७ ॥ प्रजानहोतांस्वधर्मस्थिती ॥ पिता
 प्रबोधीकोणाप्रती ॥ तेवींनसतांजगदुत्पत्ती ॥ श्रुतिस्मृतिपुराणेंकेंची ॥ २८ ॥ जगज्जनकपरमात्मा ॥ विश्वनिर्माणीविश्व
 कर्मा ॥ विश्वअचारनियमसीमा ॥ स्वगिरानिरूपमानिर्मिताझाला ॥ २९ ॥ तेपरमात्मयाचीपरावाणी ॥ नादरूपेवेदजन

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com